

نفوذ و ضد نفوذ: مفاهیم، ابعاد و انواع

مرکز بررسی‌های استراتژیک لازم دانسته است تا در جهت ترسیم چارچوب‌های نظری در قانونمند کردن مبحث «نفوذ و ضدنفوذ» در کشور، موارد نفوذ و نشت اطلاعات، شیوه‌های نفوذ و اثرگذاری منفی، روش‌های مرسوم ضدنفوذ و ضداطلاعات را بر اساس تعاریف ارائه شده در متون اصلی ادبیات اطلاعات و ضد اطلاعات ارائه کند. این پژوهش در سال ۱۳۹۴ تهیه و تدوین شده است.

رهبر معظم انقلاب اسلامی در ۴ آبان ماه سال ۱۳۹۴ طی سخنانی در جمع فرماندهان گردان‌های بسیج، مفهوم جدیدی را تحت عنوان نفوذ به ادبیات سیاسی و امنیتی کشور وارد کردند. معظم له ضمن تشریح چگونگی نفوذ دشمن به ساخت قدرت در کشور، فرمودند:

نفوذ دو جور است: یک نفوذ موردی است، نفوذ فردی است؛ یک نفوذ جریانی است. نفوذ موردی خیلی نمونه دارد، معنایش این است که فرض کنید شما یک دم‌دستگاهی دارید، یک مسئولی هستید؛ یک نفر را با چهره‌ی آرایش شده، بزک شده، با ماسک در مجموعه‌ی شما بفرستند؛ شما خیال کنید دوست است درحالی که او دوست نیست، تا او بتواند کار خودش را انجام بدهد؛ گاهی جاسوسی است که این کمترینش است؛ یعنی کم‌اهمیت‌ترینش جاسوسی است، خبرکشی و خبردهی است؛ گاهی کارش بالاتر از جاسوسی است، تصمیم شما را عوض می‌کند. شما یک مدیری هستید، یک مسئولی هستید، تصمیم‌گیر هستید، می‌توانید یک حرکت بزرگ یا مؤثری انجام بدهید، اگرچنانچه این حرکت را این جور انجام بدهید این به نفع دشمن است، او می‌آید کاری میکند که شما حرکت را این جور انجام بدهید؛ یعنی تصمیم‌سازی. در همه‌ی دستگاه‌ها سابقه هم دارد؛ فقط هم دستگاه‌های سیاسی نیست، دستگاه‌های روحانی و دینی و مانند اینها هم همیشه وجود داشته.

ایشان همچنین در رابطه به احتمال جناحی شدن تعریف مفهوم نفوذ بیان داشتند:

نفوذ که ما می‌گوییم، حالا بعضی‌ها واکنش نشان می‌دهند؛ آقا! مسئله‌ی نفوذ جناحی شد، استفاده‌ی جناحی کردند؛ من به این حرف‌ها کاری ندارم. خب، استفاده‌ی جناحی نکنند، بحث بیهوده درباره‌ی نفوذ نکنند، اسم نفوذ را بدون محتوای لازم مطرح نکنند؛ اینها را ما کاری نداریم ولی هر حرفی زده می‌شود، هر کار جدی [می‌شود]، از اصل واقعیت نفوذ غفلت نشود؛ غفلت نکنیم که دشمن درصدد نفوذ است.

مرکز بررسی‌های استراتژیک لازم دانسته است تا در جهت ترسیم چارچوب‌های نظری در قانونمند کردن مبحث نفوذ و

ضدنفوذ در کشور، موارد نفوذ و نشت اطلاعات، شیوه های نفوذ و اثرگذاری منفی، روش های مرسوم ضدنفوذ و ضداطلاعات را بر اساس تعاریف ارائه شده در متون اصلی ادبیات اطلاعات و ضد اطلاعات ارائه کند.

مهمترین حیطه های این مرور ادبیات در مسئله نفوذ عبارت اند از:

نفوذ به چه منظوری صورت می گیرد؟

اشکال متنوع نفوذ شامل چه مواردی است؟

راهبردها و تاکتیک های فرایند ضدنفوذ چیست؟

اهمیت تشریح چارچوب برای مفهوم نفوذ آن گاه مشخص می شود که بدانیم در صورت نبود تعریف اجماعی درباره نفوذ و همچنین بسط نگاه تنگ نظرانه و یا جناحی از این موضوع در بدنه نظام اجرایی کشور، سبب خواهد شد تا رفته رفته عرصه باز سیاسی و امنیتی کشور، تنگ شده و در نهایت به استحاله مصالح و منافع عالیه نظام و کشور خواهد بیانجامد. در این رابطه، مهمترین تبعات راهبردی که از نبود تعریف جامع و حقوقی از پدیده نفوذ پدید خواهد آمد عبارت اند از:

احتمال ظهور فضای تنگ نظری در نهادهای اطلاعاتی نسبت به شخصیت های اثرگذار ملی محدودیت جدی پیرامون نظرات و گزارش های راهبردی مشاوران و متخصصین اثرگذار کشور کاهش صراحت و اثرگذاری گزارش های راهبردی در فرایند اجرایی شدن سایه رکود بر فضای ایده پردازی و مشاوره تخصصی در نهادهای راهبردی افزایش دامنه اقتدار نهادهای اطلاعاتی و امنیتی نسبت به نهادهای سیاسی و اجرایی به حاشیه رانده شدن متخصصین متعهد در سایه سو ظن نقض احتمالی حقوق شهروندی

گسترش تفسیر مضیق نسبت به اطلاعات آشکار و تفسیر موسع از اطلاعات غیرحساس انحراف هدف گذاری در ماموریت های ذاتی نهادهای اطلاعاتی از تمرکز بر ضداطلاعات خارجی بر رصد عوامل داخلی بروز فضای بی اخلاقی و اتهام زنی در جناح های سیاسی و نهادهای راهبردی رقیب

این گزارش، توصیه های سیاستی پیرامون موضوع نفوذ، عرضه می کند. پژوهش پیشنهاد می کند به منظور جلوگیری از بروز پیامدهای منفی بسط دامنه تعریف و یا نبود تعریف روشن از پدیده نفوذ در کشور، اقدامات زیر مدنظر قرار گیرد:

تهیه پیش‌نویس در باره مفهوم پردازی و اشکال متنوع نفوذ

ارائه پیش‌نویس به شورایی عالی امنیت ملی و تصویب تعاریف و تحدید حدود روشن از اشکال نفوذ

توجیه مناسب نهادهای اطلاعاتی، امنیتی و انتظامی نسبت به مصوبه شورا در راستای جلوگیری از بروز تفسیر نادرست از مصوبه آتی

ابلاغ مصوبه قانونی حدود نفوذ و ضدنفوذ به نهادهای اجرایی و راهبردی کشور

برای دریافت و مطالعه متن کامل این گزارش، از لینک دانلود زیر استفاده کنید.